

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCINIAM TEISMUI

Gedimino pr. 36, 01104 Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė

Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimo narių grupės atstovai:

Seimo narys Eugenijus Jovaiša

Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius

El. p. eugenijus.jovaisa@lrs.lt

Ginčijamą teisės aktą priėmė:

Lietuvos Respublikos Seimas

Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius

Ginčijami teisės aktai:

Lietuvos Respublikos asmens vardo ir pavardės rašymo dokumentuose įstatymo, Nr. XIV-903, 3 str. 3 d.; 4 str. 2 d.

Lietuvos Respublikos asmens tapatybės kortelės ir paso įstatymo, Nr. XII-1519, 5 str. 5 d.

PRAŠYMAS

Ištirti, ar Lietuvos Respublikos asmens vardo ir pavardės rašymo dokumentuose įstatymo, Nr. XIV-903, 3 str. 3 d.; 4 str. 2 d. bei Lietuvos Respublikos asmens tapatybės kortelės ir paso įstatymo, Nr. XII-1519, 5 str. 5 d. įtvirtintos nuostatos neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai

2022-10-27

Vilnius

1. Lietuvos Respublikos Seimo (toliau – **Seimas**) narių grupė (toliau – **Pareiškėjai**), vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos Konstitucijos (toliau – **Konstitucija**) 105 str. 1 d., 106 str. 1 d. ir Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo (toliau – **Konstitucinio Teismo įstatymas**) 63 str., 64 str. bei 65 str. 1 d., 1 p. pateiktomis nuostatomis kreipiasi į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą (toliau – **Konstitucinis Teismas**) prašydami ištirti toliau šiame prašyme aptariamų įstatymų atitiktį Konstitucijai.

I. Ištirtini teisės aktai

2. 2022-01-18 Seimas priėmė Lietuvos Respublikos asmens vardo ir pavardės rašymo dokumentuose įstatymą Nr. XIV-903 (toliau – **VP rašymo įstatymas**). Šio įstatymo 3 str. 3 d. (toliau – **Ištirtinos nuostatos I**) nustatė:
  - 2.1. Ne lietuvių tautybės Lietuvos Respublikos piliečio prašymu jo ir jo vaikų vardai ir pavardės Lietuvos Respublikos piliečio asmens tapatybę patvirtinančiuose dokumentuose ir civilinės būklės aktų įrašuose rašomi lotyniškos abėcėlės rašmenimis (be diakritinių ženklų).

3. To paties VP rašymo įstatymo 4 str. 2 d. (toliau – **Ištirtinos nuostatos II**) nustatė:
    - 3.1. Lietuvos Respublikos piliečio vardas ir pavardė Lietuvos Respublikos piliečio asmens tapatybę patvirtinančiuose dokumentuose ir civilinės būklės aktų įrašuose gali būti nurašomi arba perrašomi lotyniškos abėcėlės rašmenimis (be diakritinių ženklų), jeigu: 1) jis arba jo vienas iš tėvų, senelių, prosenelių ar kitų pagal tiesiąją giminytės liniją protėvių turėjo ar turi kitos valstybės pilietybę ir vardas ir (ar) pavardė šiais rašmenimis įrašyti dokumento šaltinyje; 2) jis vardą ir (ar) pavardę įgijo užsienio valstybėje, kurioje gyvena ar gyveno, ir vardas ir (ar) pavardė šiais rašmenimis įrašyti dokumento šaltinyje; 3) jis pasirenka sutuoktinio, kurio pavardė dokumento šaltinyje įrašyta ne lietuviškais rašmenimis, pavardę; 4) jo tėvų ar vieno iš tėvų pavardė dokumento šaltinyje įrašyti ne lietuviškais rašmenimis.
  4. 2022-04-14 Seimas priėmė kitą Pareiškėjų prašomą įvertinti įstatymą, t.y. Lietuvos Respublikos asmens tapatybės kortelės ir paso įstatymo, Nr. XII-1519 5 straipsnio pakeitimo įstatymą (toliau – **ATP ir paso įstatymas**, o kartu su VP rašymo įstatymu vadinami **Ištirtiniais įstatymais**). Juo Seimas pakeitė ATP ir paso įstatymo 5 str. 5 d. (toliau – **Ištirtinos nuostatos III**, o kartu su Ištirtinomis nuostatomis I ir Ištirtinomis nuostatomis vadinamos **Ginčijamomis nuostatomis**) išdėstydamas ją taip:
    - 4.1. Duomenys asmens tapatybės kortelėje ir pase rašomi lietuviškais rašmenimis, piliečio vardas (vardai) ir pavardė – Lietuvos Respublikos asmens vardo ir pavardės rašymo dokumentuose įstatymo ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių vardų ir pavardžių rašymą dokumentuose, nustatyta tvarka.
  5. Šį kreipimąsi pasirašiusių Seimo narių – Pareiškėjų, įsitikinimu, Ištirtinų įstatymų Ginčijamos nuostatos aiškiai pažeidžia toliau aptariamas Konstitucijos nuostatas. Atsižvelgiant į tai, Seimo nariai ir kreipiasi į Konstitucinį Teismą prašydami ištirti šiuos teisės aktus ir pripažinti, kad jie prieštarauja pagrindiniam šalies įstatymui – Konstitucijai. Toliau šiame prašyme pateikti argumentai tik patvirtina tokias išvadas.
- II. Ištirtinų įstatymų Ginčijamų nuostatų prieštaravimą Konstitucijai patvirtinantys teisiniai argumentai**
6. Seimo narių įsitikinimu, Ištirtinų įstatymų Ginčijamos nuostatos prieštarauja Konstitucijos 2 str., 3 str. 1 d., 5 str. 2 d. 14 str. bei 29 str. nuostatomis bei jas aiškinančiai Konstitucinio Teismo jurisprudencijai.
  7. Konstitucinio Teismo įstatymo 72 str. nurodyta, jog Konstitucinio Teismo priimti nutarimai turi įstatymo galią ir yra privalomi visoms valdžios institucijoms, teismams, visoms įmonėms, įstaigoms bei organizacijoms, pareigūnams ir piliečiams.
  8. Konstitucijos 107 str. 2 d. nustatyta, jog Konstitucinio Teismo sprendimai klausimais, kuriuos Konstitucija priskiria jo kompetencijai, yra galutiniai ir neskundžiami. Pasak paties Konstitucinio Teismo, pastaroji formuluotė „yra galutiniai ir neskundžiami“ reiškia ir tai, kad Konstitucinio Teismo nutarimai, išvados, sprendimai, kuriais yra baigiama konstitucinės justicijos byla, t. y. Konstitucinio Teismo baigiamieji aktai, yra privalomi visoms valdžios institucijoms, teismams, visoms įmonėms, įstaigoms bei organizacijoms, pareigūnams ir piliečiams, neišskiriant nė paties Konstitucinio Teismo. Kitaip tariant, Konstitucinio Teismo baigiamieji aktai yra privalomi ir pačiam Konstituciniam Teismui, jie suvaržo Konstitucinį

Teismą tuo atžvilgiu, kad jis negali jų pakeisti arba jų peržiūrėti, jeigu tam nėra konstitucinio pagrindo.

9. Remiantis pateiktomis aplinkybėmis, įstatymų leidėjas – Seimas, priimdamas įstatymus taip pat privalo atsižvelgti į Konstitucinio teismo formuojamą Konstitucijos aiškinimo ir taikymo jurisprudenciją, o jo priimti įstatymai – tokią jurisprudenciją atitikti.
10. Remiantis Konstitucinio Teismo jurisprudencija¹, oficialiai aiškinant (pagal byloje dalyvavusių asmenų, kitų institucijų ir asmenų, kuriems Konstitucinio Teismo nutarimas išsiųstas, prašymą, taip pat paties Konstitucinio Teismo iniciatyva) Konstitucinio Teismo nutarimus, kitus baigiamuosius aktus, oficialioji konstitucinė doktrina nėra koreguojama. Oficialiosios konstitucinės doktrinos koregavimas (kuris, be abejo, visada turi būti konstituciškai pagrindžiamas ir eksplicitiškai motyvuotas atitinkamame Konstitucinio Teismo akte) sietinas su naujų konstitucinės justicijos bylų nagrinėjimu ir naujų Konstitucinio Teismo precedentų sukūrimu jose, bet ne su Konstitucinio Teismo nutarimų, kitų baigiamųjų aktų nuostatų oficialiu aiškinimu.
11. Pareiškėjų manymų, prieš tai pateiktos paties Konstitucinio Teismo suformuotos nuostatos nagrinėjamu atveju yra ypatingai svarbios. Kaip bus nurodyta sekančiuose šio prašymo skyriuose, Ištirtinų įstatymų Ginčijamų nuostatų prieštaravimą Konstitucijai Pareiškėjai kildina iš to, kad tokie teisės aktai pažeidžia Konstitucinio Teismo suformuotą bei aprobuotą jurisprudenciją. Negera to, pastaroji taip pat yra privaloma ir pačiam Konstituciniam Teismui, kuris negali keisti suformuotos konstitucinės doktrinos.
12. Galiausiai, oficialiosios konstitucinės doktrinos vienodumas ir tęstinumas suponuoja būtinybę kiekvieną aiškinamą Konstitucinio Teismo nutarimo, kito baigiamojo akto nuostatą aiškinti atsižvelgiant į visą oficialų konstitucinį doktrininį kontekstą, taip pat į kitas Konstitucijos nuostatas (eksplicitines ir implicitines). Jokia Konstitucinio Teismo nutarimo, kito baigiamojo akto oficiali konstitucinė doktrininė nuostata negali būti aiškinama izoliuotai, ignoruojant jos prasmines bei sistemines sąsajas su kitomis oficialiomis konstitucinėmis doktrinėmis nuostatomis, išdėstytomis tame Konstitucinio Teismo nutarime, kitame baigiamajame akte, kituose Konstitucinio Teismo aktuose, taip pat su kitomis Konstitucijos nuostatomis (eksplicitinėmis ir implicitinėmis).
13. Pareiškėjų manymu, kaip toliau bus nurodyta šiame prašyme, priimdamas Ištirtinų įstatymų Ginčijamas nuostatas, įstatymų leidėjas pažeidė Konstitucijos 2 str., 3 str. 1 d., 5 str. 2 d. 14 str. ir 29 str. nuostatas bei Konstitucinio Teismo jurisprudencijoje pateiktą šių nuostatų aiškinimą. Atsižvelgiant į tai, kad Konstitucinio Teismo išaiškinimai yra privalomi visoms valdžios institucijoms, jų pažeidimas sudaro aiškias prielaidas Ištirtinų įstatymų Ginčijamų nuostatų ištyrimui Konstituciniame Teisme, dėl ko Pareiškėjai ir teikia šį prašymą.

II.1. Ištirtinų įstatymų Ginčijamos nuostatos prieštarauja Konstitucijos 14 str. nuostatomis

14. Konstitucijos 14 str. nustato, kad valstybinė kalba – lietuvių kalba. Konstitucinio Teismo jurisprudencijoje itin gausu išaiškinimų, kokią neįkainojamą reikšmę Lietuvos valstybingumui turi konstitucinis valstybinės kalbos principas. Ištirtinų įstatymų Ginčijamos nuostatos pastarąjį principą neabejotinai pažeidžia.

---

¹ Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2008-02-01, 2008-07-04, 2009-01-15, 2009-05-15, 2009-10-28 sprendimai;

II.1.1. Ištirtinų įstatymų Ginčijamos nuostatos prieštarauja Konstitucinio Teismo 1999-10-21 nutarime pateiktiems Konstitucijos 14 str. išaiškinimams

15. Dar 1999-10-21 priimtame nutarime² (toliau – **Nutarimas I**) Konstitucinis teismas pažymėjo, kad konstitucinis valstybinės kalbos statuso įtvirtinimas reiškia, jog lietuvių kalba yra konstitucinė vertybė. Valstybinė kalba saugo tautos identitetą, integruoja pilietinę tautą, užtikrina tautos suvereniteto raišką, valstybės vientisumą ir jos nedalomumą, normalų valstybės ir savivaldybių įstaigų funkcionavimą. Valstybinė kalba yra svarbi piliečių lygiateisiškumo garantija, nes leidžia visiems piliečiams vienodomis sąlygomis bendrauti su valstybės ir savivaldybių įstaigomis, įgyvendinti savo teises ir teisėtus interesus.
16. Minėtame nutarime Konstitucinis teismas taip pat konstatavo, jog konstitucinis valstybinės kalbos statuso įtvirtinimas reiškia ir tai, kad įstatymų leidėjas privalo įstatymais nustatyti, kaip šios kalbos vartojimas užtikrinamas viešajame gyvenime. Be to, jis turi numatyti valstybinės kalbos apsaugos priemones. Lietuvių kalba, pagal Konstituciją įgijusi valstybinės kalbos statusą, privalo būti vartojama visose valstybės ir savivaldos institucijose, visose Lietuvoje esančiose įstaigose, įmonėse ir organizacijose. Įstatymai ir kiti teisės aktai turi būti skelbiami valstybine kalba; raštvedyba, apskaitos, atskaitomybės, finansiniai dokumentai privalo būti tvarkomi lietuvių kalba; valstybės ir savivaldos institucijos, įstaigos, įmonės bei organizacijos tarpusavyje susirašinėja valstybine kalba.
17. Tuo pačiu minėtame nutarime Konstitucinis Teismas taip pat pabrėžė, kad konstitucinis valstybinės kalbos statusas reiškia, jog lietuvių kalba privalomai vartojama tik viešajame Lietuvos gyvenime. Kitose gyvenimo srityse asmenys nevaržomai gali vartoti bet kokią jiems priimtina kalbą.
18. Pareiškėjų manymu, akivaizdu, kad Ištirtinų įstatymų Ginčijamos nuostatos, įstatymiškai įtvirtinančios asmenų teisę jų vardą ir pavardę rašyti lotyniškos abėcėlės rašmenimis, neabejotinai prieštarauja Konstitucijos 14 str. įtvirtintam valstybinės lietuvių kalbos principui. Negana to, Pareiškėju manymu, minėti teisės aktai apskritai pažeidžia vieną iš esminių valstybės konstitucinių vertybių. Tokios Ištirtinų įstatymų Ginčijamos nuostatos tuo pačiu sukelia grėsmę tiek tautos identitetui, tiek ir valstybės vientisumui. Tuo pačiu, Ištirtinų įstatymų Ginčijamos nuostatos užkerta kelią integruoti pilietinę tautą bei aiškiai riboja tautos suvereniteta. Galiausiai, tokių Ginčijamų nuostatų egzistavimas sukelia grėsmę normaliam valstybės ir savivaldybių įstaigų funkcionavimui. Juk būtent Ištirtinų įstatymų Ginčijamos nuostatos sudaro sąlygas šalia konstitucinį valstybinės kalbos statusą turinčios lietuvių kalbos naudoti lotyniškus rašmenis, kurie nedera su valstybinėje kalboje naudojamais lietuviškais rašmenimis.
19. Tokias Pareiškėjų išvadas tik patvirtina kitos analizuojamame Konstitucinio teismo Nutarime I konstatuotos aplinkybės. Pasak Konstitucinio Teismo, Lietuvoje gyvenantys asmenys save priskiria daugiau kaip šimtui tautybių. Jų tautų kalbose vartojami įvairūs rašmenys, dažnai visiškai arba iš dalies nesutampantys su lietuvių kalbos rašmenimis. Tuo atveju, jeigu teisės normomis būtų nustatyta, kad šių piliečių vardai ir pavardės Lietuvos Respublikos piliečio pase rašomi kitokiais, ne lietuviškais rašmenimis, būtų ne tik paneigtas

---

² Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1999-10-21 nutarimas „Dėl vardų ir pavardžių rašymo Lietuvos Respublikos piliečio pase“ byloje Nr. 14/98

konstitucinis valstybinės kalbos principas, bet ir sutrikdyta valstybės ir savivaldybių įstaigų, kitų įmonių, įstaigų bei organizacijų veikla. Dėl to piliečiams būtų sunkiau įgyvendinti savo teises bei teisėtus interesus ir būtų pažeistas Konstitucijoje įtvirtintas jų lygybės įstatymui principas.

20. Pareiškėjų manymu, nagrinėjamu atveju, Ištirtinų įstatymų Ginčijamos nuostatos kaip tik nustatė būtent tokį reglamentavimą, kurį Konstitucinis Teismas Nutarimu I pripažino kaip paneigiantį konstitucinį valstybės kalbos principą ir trikdantį valstybės ir savivaldybių įstaigų, kitų įmonių bei organizacijų veiklą. Juk Ginčijamų nuostatų pagrindu tam tikras asmenų ratas įgijo teisę savo vardus ir pavardes rašyti ne lietuviškais, o lotyniškais, t.y. valstybinės kalbos neatitinkančiais, rašmenimis. Atsižvelgiant į tai, nėra abejonių, kad analizuojamos Ginčijamos nuostatos akivaizdžiai pažeidžia Konstitucijos 14 str. Juk Ginčijamos nuostatos įtvirtina būtent tokį reglamentavimą, kuris savo esme Konstitucinio Teismo jau buvo pripažintas pažeidžiančiu Konstitucijos 14 str.
  21. Apibendrinus aukščiau nurodytas aplinkybes, Ištirtinų įstatymų Ginčijamos nuostatos akivaizdžiai prieštarauja Konstitucinio Teismo Nutarime I pateiktiems Konstitucijos 14 str. išaiškinimams. Remiantis jais toks teisės aktas, kuriuo būtų įtvirtinta galimybė piliečių vardus ir pavardes Lietuvos Respublikos piliečio pase rašyti kitokiais, ne lietuviškais rašmenimis, paneigtų konstitucinį valstybinės kalbos principą bei sutrikdytų valstybės ir savivaldybių įstaigų, kitų įmonių, įstaigų bei organizacijų veiklą. Nagrinėjamu atveju Ištirtinų įstatymų Ginčijamos nuostatos kaip tik ir įteisina tokią situaciją, kuri paneigia Konstitucijos 14 str. įtvirtintą valstybinės lietuvių kalbos principą. Pareiškėjų manymu, nurodytos priežastys ne tik patvirtina pagrindą Ginčijamų nuostatų ištyrimui Konstituciniame Teisme, tačiau tuo pačiu suponuoja neginčijamą būtinybę minėtas nuostatas pripažinti prieštaraujančiomis Konstitucijos 14 str.
- II.1.2. Ištirtinų įstatymų Ginčijamos nuostatos prieštarauja Konstitucinio Teismo 2009-11-06 sprendime pateiktiems Konstitucijos 14 str. išaiškinimams*
22. 2009-11-06 Konstitucinis Teismas priėmė sprendimą³ (toliau – **Sprendimas I**), kuriame pateikė Nutarimo I nuostatų, susijusių su asmens vardo ir pavardės rašymu Lietuvos Respublikos piliečio pase, išaiškinimą. Konkrečiai pareiškėjas minėtoje byloje prašė išaiškinti Nutarimo I motyvuojamosios dalies 4 punkto nuostatą „asmens vardas ir pavardė piliečio pase turi būti rašomi valstybine kalba“ ir motyvuojamosios dalies 7 punkto nuostatą „Jeigu teisės normomis būtų nustatyta, kad šių piliečių vardai ir pavardės Lietuvos Respublikos piliečio pase rašomi kitokiais, ne lietuviškais rašmenimis, būtų ne tik paneigtas konstitucinis valstybinės kalbos principas, bet ir sutrikdyta valstybės ir savivaldybių įstaigų, kitų įmonių, įstaigų bei organizacijų veikla“.
  23. Minėtą aiškinimą pareiškėjai byloje prašė išaiškinti tuo aspektu, ar Lietuvos Respublikos piliečio pase įrašius asmens vardą ir pavardę valstybine kalba, to paties paso kitų įrašų skyriuje galima nurodyti asmens vardą ir pavardę kitokiais, ne lietuviškais, rašmenimis ir nesugramatinta forma, kai asmuo to pageidauja. Tokiu atveju taip pat turi egzistuoti pirminiai užsienio valstybėse išduoti asmens tapatybę patvirtinantys dokumentai, kuriuose asmens vardas ir (arba) pavardė įrašyti nelietuviškai.

³ Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2009-11-06 sprendimas „Dėl Konstitucinio Teismo nutarimo nuostatų, susijusių su asmens vardo ir pavardės rašymu Lietuvos Respublikos piliečio pase, išaiškinkimo“;

24. Pareiškėjų manymu, Sprendime I pateikti išaiškinimai yra esmingai svarbūs vertinant ir šiuo prašymu prašomas ištirti Ginčijamas nuostatas. Juk, kaip jau ne kartą buvo minėta šiame prašyme, Ginčijamos nuostatos kaip tik įtvirtino galimybę Lietuvos Respublikos piliečių vardus rašyti ne lietuviškais, o lotyniškais rašmenimis.
25. Taigi, Konstitucinis Teismas Sprendime I aiškindamas Nutarimo I 4 ir 7 punktų nuostatas pažymėjo, kad asmens vardas ir pavardė Lietuvos Respublikos piliečio pase turi būti įrašyti valstybine kalba. Tuo Sprendime I dar kartą aiškiai ir nedviprasmiškai konstatuota ir kad tik asmens vardo ir pavardės įrašas valstybine kalba yra oficialus to asmens tapatybės patvirtinimas, sukeliantis atitinkamus teisinius padarinius, susijusius su to asmens vardo ir pavardės vartojimu viešajame Lietuvos gyvenime.
26. Tuo pačiu Sprendime I Konstitucinis teismas pažymėjo, kad Lietuvos Respublikos piliečio pase įrašius asmens vardą ir pavardę valstybine kalba, to paties paso kitų įrašų skyriuje galima nurodyti asmens vardą ir pavardę kitokiais, ne lietuviškais, rašmenimis ir nesugramatinta forma, kai asmuo to pageidauja. Pasak Konstitucinio Teismo, toks asmens vardo ir pavardės įrašas paso kitų įrašų skyriuje nelietuviškais rašmenimis neturėtų būti prilygintas įrašui apie asmens tapatybę valstybine kalba.
27. Kaip matyti iš pateiktų Konstitucinio Teismo išaiškinimų, ne lietuviškais rašmenimis Lietuvos Respublikos piliečio vardas ir pavardė gali būti įrašyti tik paso kitų įrašų skyriuje. Tuo tarpu pagrindiniame paso lape minėti duomenis privalo būti įrašomi valstybine kalba.
28. Nagrinėjamu atveju Ginčijamos nuostatos įteisina galimybę asmens vardą ir pavardę ne lietuviškais rašmenimis įrašyti būtent pagrindiniame paso lape. Tokiu būdu, Pareiškėjų įsitikinimu, akivaizdžiai nukrypstama nuo Konstitucinio Teismo Nutartyje I ir Sprendime I išdėstytų valstybinės kalbos naudojimo viešojoje srityje taisyklių. Tuo pačiu tokiu reglamentavimu neabejotinai pažeidžiamas konstitucinis valstybinės kalbos principas, kas sukelia Konstitucinio Teismo Nutarime I aptartas ypač žalingas pasekmes, susijusias su grėsme pačiam valstybingumui.
29. Apibendrinus aukščiau nurodytas aplinkybes, Ištirtinų įstatymų Ginčijamos nuostatos neabejotinai pažeidžia ir Sprendime I pateiktus Nutarimo I išaiškinimus. Abu Konstitucinio Teismo aktai aiškiai ir nedviprasmiškai draudžia Lietuvos Respublikos piliečio vardą ir pavardę paso pagrindiniame puslapyje rašyti nelietuviškais rašmenimis. Dėl šių priežasčių ne tik egzistuoja pagrindas ištirti Ištirtinų įstatymus, tačiau būtina kuo greičiau užkirsti kelią tolimesniam Konstitucijos 14 str. pažeidimui.
- II.1.3. Ištirtinų įstatymų Ginčijamos nuostatos prieštarauja Konstitucinio Teismo 2014-02-27 sprendime pateiktiems Konstitucijos 14 str. išaiškinimams*
30. 2014-02-27 Konstitucinis teismas priėmė sprendimą⁴ (toliau – **Sprendimas II**), kuriuo dar kartą pateikė išaiškinimus dėl Nutarime I išdėstytų išvadų. Pareiškėjas minėtoje byloje prašė Konstitucinio teismo išaiškinti jau Sprendime I aiškintas Nutarimo I motyvuojamąsias dalies 4 punkto nuostatas:

---

⁴ Konstitucinio Teismo 2014-02-27 sprendimas „Dėl Konstitucinio Teismo nutarimo nuostatų, susijusių su asmens vardo ir pavardės rašymu Lietuvos Respublikos piliečio pase, išaiškinimo“;

- 30.1. įstatymų leidėjas privalo įstatymais nustatyti, kaip šios [valstybinės] kalbos vartojimas užtikrinamas viešajame gyvenime, be to, jis turi numatyti valstybinės kalbos apsaugos priemones;
- 30.2. asmens vardas ir pavardė piliečio pase turi būti rašomi valstybine kalba.
31. Konkrečiai pareiškėjas siekė, jog Konstitucinis Teismas pateiktų savo išaiškinimus dėl to, ar prieš tai pateiktos nuostatos reiškia, kad „jei pagal Lietuvos Respublikos įstatymus iš profesionalių kalbininkų – lietuvių kalbos specialistų (o tiek, kiek leidžia įstatymai, – ir kitų lingvistikos šakų atstovų) yra sudaryta valstybės institucija, turinti įgaliojimus rūpintis valstybinės kalbos saugojimu, pagal savo kompetenciją nustatyti valstybinės kalbos politikos gaires (arba siūlyti atitinkamoms įstatymų leidžiamosios ir vykdomosios valdžios institucijoms jas nustatyti savo leidžiamais teisės aktais) ir, kiek apibrėžta įstatymuose, vykdyti valstybinę kalbos politiką (nesvarbu, kokiais žodžiais ši svarbiausia minėtos institucijos paskirtis būtų apibrėžta įstatymuose, kokias dar, be paminėtųjų, funkcijas ji turėtų vykdyti ir koks būtų jos pavaldumas), įstatymų leidėjas vis tiek gali nustatyti asmens vardo ir pavardės rašymo Lietuvos Respublikos piliečio pase taisykles ir neišsiaiškines minėtos valstybės institucijos pozicijos tuo klausimu (t. y. negavęs jos oficialiu teisės aktu pateiktų siūlymų), o jei tokia pozicija (siūlymai) ir būtų išdėstyta konkrečiame šios institucijos akte, – ja nesivadovaudamas, t. y. vienašališkai“.
32. Aiškindamas minėtas nuostatas Konstitucinis Teismas konstatavo, kad tuo atveju, kai įstatymų leidėjui nustatant asmens vardo ir pavardės rašymo Lietuvos Respublikos piliečio pase teisinį reguliavimą yra reikalingos specialios žinios, jis turi gauti specialių (profesinių) žinių turinčių asmenų (institucijų) oficialią išvadą. Tokia institucija laikoma *inter alia* pagal Lietuvos Respublikos įstatymus iš profesionalių kalbininkų – lietuvių kalbos specialistų (o tiek, kiek leidžia įstatymai, – ir kitų lingvistikos šakų atstovų) sudaryta valstybės institucija. Konstitucinis Teismas taip pat pažymėjo, kad tokiai institucijai turi būti suteikti įgaliojimai rūpintis valstybinės kalbos saugojimu, pagal savo kompetenciją nustatyti valstybinės kalbos politikos gaires (arba siūlyti atitinkamoms įstatymų leidžiamosios ir vykdomosios valdžios institucijoms jas nustatyti savo leidžiamais teisės aktais). Tuo pačiu minėtai institucijai turi būti pavesta vykdyti valstybinę kalbos politiką. Išvadoje aptartus įgalinimus turinti institucija turi aiškiai išdėstyti savo poziciją, pateikti aiškius siūlymus, į kuriuos įstatymų leidėjas negali neatsižvelgti.
33. Tuo pačiu Sprendime II Konstitucinis Teismas pažymėjo, kad laikantis iš Konstitucijos, *inter alia* jos 14 straipsnio, kylančių reikalavimų gali būti nustatytos ir kitokios asmens vardo ir pavardės rašymo Lietuvos Respublikos piliečio pase taisyklės nei nustatytosios Aukščiausiosios Tarybos 1991 m. sausio 31 d. nutarimo „Dėl vardų ir pavardžių rašymo Lietuvos Respublikos piliečio pase“ 2 punkte. Tokiu atveju siūlymas keisti šias taisykles turi būti teikiamas pagal Lietuvos Respublikos įstatymus iš profesionalių kalbininkų – lietuvių kalbos specialistų (o tiek, kiek leidžia įstatymai, – ir kitų lingvistikos šakų atstovų) sudarytos valstybės institucijos, turinčios įgaliojimus rūpintis valstybinės kalbos saugojimu.
34. Galiausiai, aptariamame Sprendime II Konstitucinis Teismas nurodė, kad, remiantis Seimo 1995-01-31 priimto ir 1995-02-18 įsigaliojusio Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo (1995-01-31 redakcija) 20 str. („Valstybinės kalbos globos kryptis ir uždavinius nustato ir kalbos normas aprobuoja Valstybinė lietuvių kalbos komisija“), tokia įgaliota valstybės institucija yra Valstybinė lietuvių kalbos komisija (toliau – VLKK).

35. Kaip matyti iš pateiktų aplinkybių, Konstitucinis Teismas Sprendime II aiškindamas Nutarimo I nuostatas pateikė nagrinėjamu atveju esmingai svarbius išaiškinimus. Visų pirma, Konstitucinis Teismas neužkirto kelio apskritai asmens vardo ir pavardės rašymui ne valstybine kalba paremtais rašmenimis. Tuo pačiu Konstitucinis Teismas aiškiai ir nedviprasmiškai konstatavo, jog keičiant vardų ir pavardžių rašymo Lietuvos Respublikos piliečio pase tvarką įstatymų leidėjas privalo kreiptis į VLKK, kurios priimta oficiali išvada yra privaloma visoms valdžios institucijoms. Pareiškėjų manymu, tokiu būdu Konstitucinis Teismas tik dar kartą patvirtino išskirtinę konstitucinio valstybinės kalbos principo išsaugojimo svarbą tuo pačiu nurodydamas, kad be VLKK, kaip vienintelės įgaliojimus šioje srityje turinčios institucijos, pritarimo jokie pakeitimai negali būti atliekami.
36. Tokią savo poziciją Konstitucinis Teismas grindė tuo, kad Konstitucija nesuponuoja to, kad Seimas visą įstatymų leidybai reikalingą informaciją rinktų pats, nepasikliaudamas kitų valstybės institucijų pateikiama informacija, o tais atvejais, kai yra būtina remtis specialiomis žiniomis ar specialia (profesine) kompetencija, jis turi gauti tokią informaciją. Remdamasis tuo Konstitucinis Teismas Sprendime II taip pat konstatavo, Įstatymų leidėjas, sprenddamas, kaip Lietuvos Respublikos piliečio pase turi būti rašomi asmens vardas ir pavardė, negali neatsižvelgti į gautas oficialias išvadas, įskaitant VLKK oficialią išvadą, išdėstytą poziciją (siūlymus).
37. Iš pateiktų Sprendimo II nuostatų akivaizdu, kad sprenddamas dėl asmens vardo ir pavardės rašymo asmens dokumente tvarkos įstatymų leidėjas privalo ne tik kreiptis į VLKK, tačiau jis tuo pačiu privalo į gautą oficialią VLKK išvadą atsižvelgti. Deja, tačiau nagrinėjamu atveju įstatymų leidėjas prieš tai aptartų taisyklių nesilaikė.
38. Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetas, svarstydamas VP rašymo įstatymo projektą Nr. XIIP-535, 2021-10-14 kreipėsi į VLKK prašydamas pateikti oficialią išvadą dėl minėtame projekte siūlomos piliečių asmenvardžių rašybos nelietuviškais rašmenimis. Atsižvelgdama į tai, VLKK 2021-11-06 priėmė neigiamą išvadą dėl pateikto VP rašymo įstatymo projekto. Pasak VLKK, Lietuvos Respublikos piliečių vardai ir pavardės asmens tapatybę patvirtinančiuose dokumentuose rašytini lietuviškais rašmenimis, išskyrus dvi galimas išimtis: a) užsieniečių, įgijusių Lietuvos Respublikos pilietybę, vardai ir pavardės Lietuvos Respublikos išduodamuose asmens dokumentuose jų pageidavimu įrašomi lotyniško raidyno rašmenimis pagal dokumento šaltinį – kitos valstybės išduotą asmens dokumentą; b) su užsieniečiu santuoką sudariusio ir jo pavardę paėmusio Lietuvos Respublikos piliečio, taip pat tokių sutuoktinių vaikų pavardės gali būti rašomos lotyniško raidyno rašmenimis, dokumento šaltiniu laikant užsieniečio asmens dokumentą.
39. Nepaisant aukščiau aptartos neigiamos VLKK oficialios išvados, įstatymų leidėjas vis tiek priėmė Ištirtinus įstatymus juose įtvirtindamas Ginčijamas nuostatas. Pareiškėjų manymu, tokiu būdu įstatymų leidėjas ne tik nukrypo nuo Nutarime I, Sprendime I bei Sprendime II pateiktų Konstitucinio Teismo išaiškinimų, tačiau tuo pačiu akivaizdžiai pažeidė Konstitucijos 14 str. Būtent dėl tos priežasties Pareiškėjai ir kreipiasi į Konstitucinį Teismą prašydami ištirti Ištirtinų įstatymų Ginčijamas nuostatas, kurios pažeidžia konstitucinį valstybinės kalbos principą.
40. Apibendrinus visas aukščiau nurodytas aplinkybes, Pareiškėjų įsitikinimu, nėra jokios abejonės, kad Ištirtinų įstatymų Ginčijamos nuostatos aiškiai pažeidžia Konstitucijos 14 str. įtvirtintą konstitucinį valstybinės lietuvių kalbos principą. Nutarime I, Sprendime I bei

Sprendime II Konstitucinis teismas nuosekliai atskleidžia minėto principo svarbą visam Lietuvos Respublikos valstybingumui. Akivaizdu, kad šios konstitucinės vertybės pažeidimas sukels neigiamas pasekmes ne tik valstybės piliečiams, tačiau ir sėkmingam valstybės institucijų veikimui. Atsižvelgiant į šias aplinkybes, būtina užkirsti kelią tolimesniam tokios žalos kilimui ir ištirti Ištirtinų įstatymų Ginčijamas nuostatas.

II.2. Ištirtinų įstatymų Ginčijamos nuostatos prieštarauja Konstitucijos 29 str. nuostatomis

41. Konstitucijos 29 str. nurodyta, kad įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys lygūs. Žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl jo lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Pareiškėjų įsitikinimu, Ištirtinų įstatymų Ginčijamos nuostatos pažeidžia ir minėtame Konstitucijos straipsnyje įtvirtintus principus.
42. Šiame prašyme jau ne kartą minėtame Nutarime I Konstitucinis Teismas tuo pačiu pažymėjo, jog prieš tai pateiktose Konstitucijos normose įtvirtinamas asmenų teisinės lygybės ir nediskriminavimo principas. Šios normos kontekste vertindamas Aukščiausiosios Tarybos nutarimo normas, nustatančias, jog asmens vardas ir pavardė Lietuvos Respublikos piliečio pase rašomi lietuviškais rašmenimis ir pagal tarimą, Konstitucinis Teismas konstatavo, kad šios normos yra taikomos visiems be išimties piliečiams nepriklausomai nuo jų tautybės ir kitų požymių. Konkrečiai Konstitucinis Teismas nurodė, kad priklausymas konkrečiai tautybei yra asmens apsisprendimo reikalas, t. y. niekas, išskyrus patį asmenį, negali spręsti jo priskyrimo kokiai nors tautybei klausimo. Dėl tos priežasties negalima nustatyti išskirtinių valstybinės kalbos vartojimo atsižvelgiant į asmens tautybę taisyklių. Asmens tautybė taip pat negali būti pagrindas asmeniui reikalauti, kad jam nebūtų taikomos taisyklės, kylančios iš valstybinės kalbos statuso. Kitaip būtų pažeistas konstitucinis visų asmenų lygybės įstatymui principas.
43. Kaip matyti iš pateiktų Konstitucinio Teismo išaiškinimų, asmens tautybė negali būti laikytina pagrindu tokiam asmeniui taikyti specialias, t.y. tik jam ir/ar jo tautybės asmenims pritaikytas valstybinės kalbos naudojimo taisykles. Tuo atveju, jeigu tokios taisyklės visgi būtų sukurtos ir taikomos, būtų pagrindas konstatuoti Konstitucijos 29 str. įtvirtinto piliečių nediskriminavimo bei lygiateisiškumo principų pažeidimus.
44. Nagrinėjamu atveju Ištirtinų įstatymų Ginčijamos nuostatos akivaizdžiai sukuria tokias išskirtines sąlygas asmenims, kurių varduose ir pavardėse yra naudojami lotyniškos abėcėlės rašmenys. Tuo pačiu išskiriant tik minėtus rašmenis yra diskriminuojami kitų tautybių asmenys, kurių varduose ir pavardės naudojami dar kitokie rašmenys, pvz. kirilica.
45. Apibendrinus aukščiau nurodytas aplinkybes, Ištirtinų įstatymų Ginčijamos nuostatos pažeidžia ne tik Konstitucijos 14 str., tačiau ir Konstitucijos 29 str. nuostatas. Konstitucinis Teismas dar 1999 m. priimtame Nutarime I konstatavo, kad įtvirtinant teisinį pagrindą asmens vardą ir pavardę pase rašyti lotyniškais rašmenimis yra sukuriama išskirtinė sąlygos tautybės pagrindu. Tokia situacija akivaizdžiai pažeidžia konstitucinį visų asmenų lygybės įstatymui principą. Ištirtinų įstatymų Ginčijamos nuostatas kaip tik ir sudaro tokias draudžiamas išskirtines sąlygas tokiu būdu aiškiai pažeidžiant Konstitucijos 29 str. įtvirtintą piliečių nediskriminavimo bei lygiateisiškumo principų pažeidimus. Remdamiesi šiomis priežastimis Pareiškėjai pagrįstai kreipiasi į Konstitucinį Teismą prašydami ištirti Ištirtinų

įstatymų Ginčijamas nuostatas bei tokiu būdu užkirsti kelią aiškiai matomam Konstitucijos 14 ir 29 straipsnių pažeidimui.

- II.3. Ištirtinų įstatymų Ginčijamos nuostatos prieštarauja Konstitucijos 2 str., 3 str. 1 daliai, 5 str. 2 daliai.*
46. Konstitucijos 2 str. nustato, kad Lietuvos valstybę kuria Tauta. Suverenitetas priklauso Tautai. Konstitucijos 3 str. 1 d. nurodyta, jog niekas negali varžyti ar riboti Tautos suvereniteto, savintis visai Tautai priklausančių suverenių galių. Galiausiai Konstitucijos 5 str. 2 d. nurodyta, kad valdžios galias riboja Konstitucija.
47. Pareiškėjų manymu, Ištirtinų įstatymų Ginčijamos nuostatos, kaip jau buvo minėta šio prašymo II.1. skyriuje, aiškiai riboja Konstitucijos 14 str. įtvirtintą valstybinės kalbos principo galiojimą, kadangi suteikia nepagrįstas išimtis vartojant valstybinę kalbą. Tokiomis išimtinis yra siaurinamas Konstitucijos 14 str. taikymas, o tai, Pareiškėjų manymu, yra laikytina Konstitucijos 14 str. keitimu.
48. Atkreiptinas dėmesys, jog minėtas Konstitucijos 14 str. yra I Konstitucijos skirsnyje. Konstitucijos 148 str. 2 d. nustato, kad tik referendumu gali būti keičiamos pirmojo skirsnio „Lietuvos valstybė“ bei keturioliktojo skirsnio „Konstitucijos keitimas“ nuostatos. Atsižvelgiant į tai, jog Ištirtinų įstatymų Ginčijamomis nuostatomis iš esmės yra keičiamos tik referendumu keistinos Konstitucijos 14 str. nuostatos, darytina išvada, kad šie teisės aktai pažeidžia ir Konstitucijos 2 str., 3 str. 1 d. bei 5 str. 2 d. nuostatas. Juk keisdamas minėtą Konstitucijos straipsnį įstatymų leidėjas aiškiai apribojo tautos suverenitetą ir pasisavino jai priklausančias suverenas galias apsispręsti dėl Konstitucijos 14 str.
49. Įstatymų leidėjas savo teisės aktais turi pareigą užtikrinti valstybinės kalbos funkcionavimą, puoselėti valstybinės kalbos statusą viešajame šalies gyvenime, numatyti valstybinės kalbos apsaugos priemones. Seimui ir kitoms valstybės institucijoms Konstitucija nenustato jokių teisių priimti teisės aktų, kurie neatitinka Konstitucijos 14 str. nustatyto valstybinės kalbos statuso. Kaip ir kiti Konstitucijos straipsniai, 14 str. veikia tiesiogiai. Įstatymų leidėjas negali riboti jo veikimo arba remdamasis kokiais nors motyvais ar teisės normomis ribojamai aiškinti jo galiojimą. Visas Konstitucijos 1 skirsnis, įskaitant 14 straipsnį, pagal savo nustatomą teisinį reguliavimą yra išimtinė pilietinės Tautos suverenių galių sritis. Valstybinės kalbos teisinis statusas – tai konstitucinė nuostata, kurios negali paneigti jokios valdžios institucijos, jokiais savo priimamais teisės aktais.
50. Konstitucinėje jurisprudencijoje⁵ taip pat nurodyta, kad Valstybinės kalbos statuso įgyvendinimas yra ne tik visų piliečių lygiateisiškumo garantija, bet tuo pat metu ir būtina pilietinės Tautos vieningumo, valstybės vientisumo sąlyga.
51. Apibendrinus aukščiau nurodytas aplinkybes, Pareiškėjų manymu, egzistuoja pagrindas išvadai, jog Ištirtinų įstatymų Ginčijamos nuostatos prieštarauja Konstitucijos 2 str., 3 str. 1 daliai, 5 str. 2 daliai. Tokią išvadą Pareiškėjai grindžia aplinkybėmis, jog Ginčijamomis nuostatomis iš esmės yra siaurinamas Konstitucijos 14 str. taikymas nurodant, kad tam tikroms sąlygoms esant galimas ne tik valstybinės kalbos naudojimas. Tokiu būdu keisdamas išimtinai tik referendumo būdu keičiamą Konstitucijos nuostatą įstatymų leidėjas viršijo

⁵ „Apie Lietuvos valstybės unitarinės sandaros formos konstitucinius pagrindus“, prof. Egidijus Jarašiūnas / Regnum Est: 1990 m. Kovo 11-osios nepriklausomybės aktui - 20 : Liber Amicorum Vytautui Landsbergiui / atsakingasis redaktorius Gediminas Mesonis. Vilnius: Mykolo Romerio universiteto leidybos centras, 2010, 195-220 psl.

savo įgaliojimus, kadangi neleistinau pasisavino vieną iš tautai priklausančių suverenių galių. Atsižvelgiant į tai, Pareiškėjai pagrįstai kreipiasi į Konstitucinį Teismą prašydami ištirti Ištirtinų įstatymų Ginčijamas nuostatas ir tokiu būdu užkirsti kelią Konstitucijos nuostatų pažeidimui.

Remdamiesi visomis šiame prašyme išdėstytomis aplinkybėmis Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė kreipiasi į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą su prašymu ištirti:

1. ar Lietuvos Respublikos asmens vardo ir pavardės rašymo dokumentuose įstatymo 3 str. 3 d., 4 str. 2 d. tiek, kiek ji nustato piliečių asmenvardžių rašymą ne valstybine kalba, neprieštarauja Konstitucijos 14 str. ir 29 str.
2. ar Lietuvos Respublikos asmens vardo ir pavardės rašymo dokumentuose įstatymo 3 str. 3 d., 4 str. 2 d. tiek, kiek jie nustato teisinį reguliavimą, kuriam Konstitucija nesuteikė įgaliojimų, neprieštarauja Konstitucijos 2 str., 3 str. 1 daliai, 5 str. 2 daliai.
3. ar Lietuvos Respublikos asmens tapatybės kortelės ir paso įstatymo 5 str. 5 d. neprieštarauja Konstitucijos 2 str., 3 str. 1 daliai., 5 str. 2 daliai, 14 straipsniui ir 29 straipsniui.

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos asmens vardo ir pavardės rašymo dokumentuose įstatymas, Nr. XIV-903;
2. Lietuvos Respublikos asmens tapatybės kortelės ir paso įstatymas, Nr. XII-1519.

SEIMO NARIŲ PARAŠAI:

Eil. nr.	Seimo nario vardas, pavardė	Seimo nario parašas
1	Ungėnys Jovanas	
2	Alfonsas Norkevičius	
3	Jonas Janutis	
4	Guada Belskiene	
5	DEIVIDAS LABANAVIČIUS	
6	Natalus Bruellus	
7	PANILIS KEPENIS	
8	Stasys Turauskas	
9	Dagda Urstiene	
10	Andrius Vengas	
11	Alfonsas Vainikas	
12	Gintautas Surplis	
13	Gintautas Karpulis	
14	Rojuslas Dabkous	
15	Rokmantas Balasiusaitis	
16	Algimantas Baizdus	
17	Justas Varsgalys	
18	Arvydas Nekrošius	

19	~~Analomenis H. Sulembis~~	~~[Signature]~~
20	Vilija Zygodė	[Signature]
21	Anto Kubiševič	[Signature]
22	Agni Štira	[Signature]
23	Mindaugas Kispokas	[Signature]
24	Domas Jonaitis	[Signature]
25	Jaima Mogonienė	[Signature]
26	Deimantas Štira	[Signature]
27	Diego Jankus	[Signature]
28	Robertas Štira	[Signature]
29	Valdemaras Valčiūnas	[Signature]
30	Nardas Rabinas	[Signature]
31		
32		
33		
34		
35		
36		
37		
38		
39		
40		
41		
42		
43		
44		
45		
46		
47		
48		
49		
50		
51		
52		
53		
54		
55		
56		
60		
61		
62		
63		
64		
65		
66		
67		
68		
69		

Atspausdinta iš e-seimas.lrs.lt

Nuorašas
TEISĖS AKTŲ REGISTRAS**LIETUVOS RESPUBLIKOS
ASMENS VARDŲ IR PAVARDĖS RAŠYMO DOKUMENTUOSE
ĮSTATYMAS**2022 m. sausio 18 d. Nr. XIV-903
Vilnius**1 straipsnis. Įstatymo paskirtis**

Šis įstatymas nustato asmens vardų ir pavardžių rašymo Lietuvos Respublikos piliečio asmens tapatybę patvirtinančiuose dokumentuose, civilinės būklės aktų įrašuose ir kituose asmeniui Lietuvos Respublikoje išduodamuose oficialiuose dokumentuose pagrindinius reikalavimus.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Dokumento šaltinis** – Lietuvos Respublikos ar užsienio valstybės kompetentingos institucijos sudarytas ir (arba) išduotas asmens tapatybę patvirtinantis dokumentas ar civilinės būklės akto įrašą liudijantis dokumentas, teismo sprendimas, kuriais remiantis šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka rašomi asmens vardas ir pavardė šio įstatymo 1 straipsnyje nurodytuose dokumentuose.

2. **Lietuviška vardo ir pavardės forma** – asmens vardas ir pavardė, parašyti lietuviškais rašmenimis ir turintys lietuvių kalbos vardų ir pavardžių gramatinius požymius.

3. **Ne lietuvių tautybės Lietuvos Respublikos pilietis** – Lietuvos Respublikos pilietis, kurio tautybė Lietuvos Respublikos gyventojų registre nurodyta kita negu lietuvių.

4. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos asmens tapatybės kortelės ir paso įstatyme, Lietuvos Respublikos civilinės būklės aktų registravimo įstatyme, Lietuvos Respublikos įstatyme „Dėl užsieniečių teisinės padėties“.

3 straipsnis. Vardų ir pavardžių rašymas

1. Lietuvos Respublikos piliečio vardas ir pavardė Lietuvos Respublikos piliečio asmens tapatybę patvirtinančiuose dokumentuose ir civilinės būklės aktų įrašuose rašomi lietuviškais rašmenimis, išskyrus šio straipsnio 3 dalyje ir šio įstatymo 4 straipsnio 2 dalyje nustatytus atvejus.

2. Sutuoktinio kitam sutuoktiniui ar tėvų arba vieno iš tėvų vaikui suteikta pavardė rašoma Lietuvos Respublikos piliečio asmens tapatybę patvirtinančiuose dokumentuose ir civilinės būklės aktų įrašuose lietuviškais rašmenimis ir atsižvelgiant į pavardės formos skirtumus pagal lytį, išskyrus

Nuorašas tikras

2022-10-27 15:21

šio straipsnio 3 dalyje ir šio įstatymo 4 straipsnio 2 dalyje nustatytus atvejus.

3. Ne lietuvių tautybės Lietuvos Respublikos piliečio prašymu jo ir jo vaikų vardai ir pavardės Lietuvos Respublikos piliečio asmens tapatybę patvirtinančiuose dokumentuose ir civilinės būklės aktų įrašuose rašomi lotyniškos abėcėlės rašmenimis (be diakritinių ženklų).

4. Lietuvos Respublikos piliečio vardas ir pavardė kituose oficialiuose Lietuvos Respublikoje išduodamuose dokumentuose rašomi remiantis Lietuvos Respublikos gyventojų registro duomenimis ar Lietuvos Respublikos piliečio asmens tapatybę patvirtinančiais dokumentais.

5. Užsieniečio vardas ir pavardė civilinės būklės aktų įrašuose ir kituose oficialiuose Lietuvos Respublikoje išduodamuose dokumentuose rašomi remiantis Lietuvos Respublikos gyventojų registro duomenimis ar asmens tapatybę patvirtinančiais dokumentais, laikantis šio įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje nustatytų reikalavimų. Užsieniečio, kurio duomenų nėra Lietuvos Respublikos gyventojų registre ir kuris neturi asmens tapatybę patvirtinančių dokumentų, vardas ir pavardė kituose oficialiuose Lietuvos Respublikoje išduodamuose dokumentuose rašomi šio straipsnio 6 dalyje nurodytose taisyklėse nustatyta tvarka, laikantis šio įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje nustatytų reikalavimų.

6. Asmens vardo ir pavardės rašymo tvarka nustatoma Asmens vardo ir pavardės rašymo asmens tapatybę patvirtinančiuose ir kituose dokumentuose taisyklėse. Šias taisykles tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

4 straipsnis. Vardų ir pavardžių nurašymas ir perrašymas

1. Vardas ir pavardė, dokumento šaltinyje įrašyti ne lietuviškais rašmenimis, Lietuvos Respublikos piliečio asmens tapatybę patvirtinančiuose dokumentuose ir civilinės būklės aktų įrašuose rašomi laikantis šių reikalavimų:

1) vardas ir pavardė, dokumento šaltinyje įrašyti lotyniškos abėcėlės (be diakritinių ženklų) ar lotyniško pagrindo rašmenimis, nurašomi paraidžiui lotyniškos abėcėlės rašmenimis (be diakritinių ženklų);

2) vardas ir pavardė, dokumento šaltinyje įrašyti nelotyniško pagrindo rašmenimis, perrašomi lotyniškos abėcėlės rašmenimis (be diakritinių ženklų);

3) vardas ir pavardė, tame pačiame dokumento šaltinyje įrašyti ir lotyniško, ir nelotyniško pagrindo rašmenimis, nurašomi paraidžiui lotyniškos abėcėlės rašmenimis (be diakritinių ženklų).

2. Lietuvos Respublikos piliečio vardas ir pavardė Lietuvos Respublikos piliečio asmens tapatybę patvirtinančiuose dokumentuose ir civilinės būklės aktų įrašuose gali būti nurašomi arba perrašomi lotyniškos abėcėlės rašmenimis (be diakritinių ženklų), jeigu:

1) jis arba jo vienas iš tėvų, senelių, prosenelių ar kitų pagal tiesiąją giminystės liniją protėvių turėjo ar turi kitos valstybės pilietybę ir vardas ir (ar) pavardė šiais rašmenimis įrašyti dokumento šaltinyje;

2) jis vardą ir (ar) pavardę įgijo užsienio valstybėje, kurioje gyvena ar gyveno, ir vardas ir (ar) pavardė šiais rašmenimis įrašyti dokumento šaltinyje;

3) jis pasirenka sutuoktinio, kurio pavardė dokumento šaltinyje įrašyta ne lietuviškais rašmenimis, pavardę;

4) jo tėvų ar vieno iš tėvų pavardė dokumento šaltinyje įrašyti ne lietuviškais rašmenimis.

3. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytais atvejais asmens vardas ir pavardė jo prašymu gali būti rašomi lietuviškais rašmenimis arba lietuviška vardo ir pavardės forma.

5 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2022 m. gegužės 1 d.

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė iki 2022 m. balandžio 30 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

3. Asmens vardas ir pavardė, įrašyti iki šio įstatymo įsigaliojimo išduotuose Lietuvos Respublikos asmens tapatybę patvirtinančiuose dokumentuose, civilinės būklės aktų įrašuose ir kituose Lietuvos Respublikoje išduodamuose oficialiuose dokumentuose, šio asmens prašymu rašomi šio įstatymo ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintose Asmens vardo ir pavardės rašymo asmens tapatybę patvirtinančiuose ir kituose dokumentuose taisyklėse nustatyta tvarka.

6 straipsnis. Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos nutarimo pripažinimas netekusiu galios

Pripažinti netekusiu galios Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos 1991 m. sausio 31 d. nutarimą Nr. I-1031 „Dėl vardų ir pavardžių rašymo Lietuvos Respublikos piliečio pase“.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Gitanas Nausėda

Nuorašas tikras

Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos
Dokumentų departamento Teisės aktų
redagavimo skyriaus vyriausioji specialistė
Dainora MOZERĖ

2022-10-27

Atspausdinta iš e-seimas.lrs.lt

Nuorašas
TEISĖS AKTŲ REGISTRAS

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ASMENS TAPATYBĖS KORTELĖS IR PASO
ĮSTATYMAS

2014 m. gruodžio 23 d. Nr. XII-1519
Vilnius

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šis įstatymas nustato asmens tapatybės kortelės ir paso paskirtį, šių asmens dokumentų išdavimo, keitimo ir galiojimo sąlygas, juose įrašomus duomenis.
2. Šio įstatymo nuostatos suderintos su Europos Sąjungos teisės aktų, nurodytų šio įstatymo priede, nuostatomis.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Asmens atpažinimo elektroninėje erdvėje sertifikatas** – elektroninis liudijimas, kuriame įrašyti šio įstatymo 5 straipsnio 1 dalyje nurodyti ir vidaus reikalų ministro nustatyti techniniai duomenys ir kuris patvirtina arba leidžia nustatyti asmens tapatybę elektroninėje erdvėje.
2. **Kvalifikuotas sertifikatas** – Lietuvos Respublikos elektroninio parašo įstatymo 2 straipsnio 15 dalyje apibrėžtas kvalifikuotas sertifikatas, kuriame gali būti įrašyti šio įstatymo 5 straipsnio 1 dalyje nurodyti ir vidaus reikalų ministro nustatyti techniniai duomenys.

3 straipsnis. Asmens tapatybės kortelė ir pasas, jų paskirtis

1. Asmens tapatybės kortelė ir pasas yra Lietuvos Respublikos piliečio (toliau – pilietis) asmens dokumentai, patvirtinantys jo asmens tapatybę ir pilietybę.
2. Asmens tapatybės kortelė skirta naudoti Lietuvos Respublikoje ir gali būti naudojama vykti į užsienio valstybes, kurios pripažįsta asmens tapatybės korteles kaip kelionės dokumentą.
3. Pisas skirtas vykti į užsienio valstybes ir naudoti Lietuvos Respublikoje.
4. Nuo 2009 m. sausio 1 d. išduotos asmens tapatybės kortelės gali būti naudojamos asmens tapatybei elektroninėje erdvėje patvirtinti ar nustatyti ir elektroniniams duomenims pasirašyti.
5. Lietuvos Respublikoje gyvenantys piliečiai nuo 16 metų privalo turėti asmens tapatybės kortelę arba pasą, jeigu neturi galiojančio Lietuvos Respublikos piliečio paso arba jeigu teisės aktų nustatyta tvarka nepateikė dokumentų dėl asmens tapatybės kortelės ar paso išdavimo ar keitimo. Lietuvos Respublikoje gyvenantys piliečiai, kuriems sukako 16 metų, dokumentus dėl asmens tapatybės kortelės ar paso išdavimo turi pateikti teritorinei policijos įstaigai šio įstatymo 6 straipsnio

Nuorašas tikras

 2022-10-27 15:19

3 ir 4 dalyse nustatyta tvarka ne vėliau kaip per vieną mėnesį po to, kai sukako 16 metų.

6. Piliečiams iki 16 metų, taip pat užsienio valstybėse gyvenantiems piliečiams asmens tapatybės kortelės ar pasai išduodami jų pageidavimu.

7. Pilietis vienu metu gali turėti ir asmens tapatybės kortelę, ir pasą.

8. Asmens tapatybės kortelės ir paso formas nustato vidaus reikalų ministras.

4 straipsnis. Asmens tapatybės kortelės ir paso galiojimo terminas

1. Asmens tapatybės kortelė galioja:

- 1) išduota piliečiui iki 16 metų – ne ilgiau kaip 5 metus;
- 2) išduota piliečiui nuo 16 metų iki 75 metų – 10 metų;
- 3) išduota piliečiui nuo 75 metų – 20 metų.

2. Pasas galioja:

- 1) išduotas piliečiui iki 16 metų – ne ilgiau kaip 5 metus;
- 2) išduotas piliečiui nuo 16 metų – 10 metų.

5 straipsnis. Įrašai asmens tapatybės kortelėje ir pase

1. Asmens tapatybės kortelėje ir pase pagal Lietuvos Respublikos gyventojų registro (toliau – Gyventojų registras) duomenų bazės duomenis įrašomi šie duomenys apie pilietį:

- 1) vardas (vardai);
- 2) pavardė;
- 3) lytis;
- 4) gimimo data;
- 5) asmens kodas;
- 6) pilietybė.

2. Pase taip pat įrašoma piliečio gimimo vieta (nurodomas valstybės pavadinimas).

3. Asmens tapatybės kortelėje ir pase turi būti piliečio veido atvaizdas ir piliečio parašas. Piliečiui, kuris nesugeba pasirašyti dėl fizinės negalios ar yra neveiksnus, asmens tapatybės kortelė ar pasas gali būti išduoti be jo parašo.

4. Be šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytų duomenų, asmens tapatybės kortelėje ir pase taip pat įrašoma:

- 1) išdavimo data;
- 2) išdavusios įstaigos pavadinimas;
- 3) galiojimo data;
- 4) numeris.

5. Duomenys asmens tapatybės kortelėje ir pase įrašomi lietuviškais rašmenimis, piliečio vardas (vardai) ir pavardė – Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių vardų ir pavardžių rašymą asmens dokumentuose, nustatyta tvarka.

6. Į pasus, išduodamus nuo 2015 m. sausio 1 d., piliečio rašytiniu prašymu gali būti įrašoma jo tautybė.

7. Nuo 2009 m. sausio 1 d. išduodamose asmens tapatybės kortelėse elektroniniu būdu fiksuojami šio straipsnio 1 dalyje nurodyti duomenys, piliečio biometriniai duomenys tapatybei

patvirtinti – veido atvaizdas ir dviejų pirštų atspaudai, taip pat asmens atpažinimo elektroninėje erdveje sertifikatas ir kvalifikuotas sertifikatas.

8. Nuo 2006 m. rugpjūčio 28 d. išduotuose pasuose elektroniniu būdu fiksuojami šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodyti duomenys, taip pat piliečio veido atvaizdas, o nuo 2009 m. birželio 29 d. išduodamuose pasuose elektroniniu būdu fiksuojami šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodyti duomenys, taip pat piliečio biometriniai duomenys tapatybei patvirtinti – veido atvaizdas ir dviejų pirštų atspaudai.

9. Asmens tapatybės kortelė ir pasas gali būti išduoti be juose elektroniniu būdu fiksuotų pirštų atspaudų Reglamente (EB) Nr. 2252/2004 numatytais atvejais ir tvarka.

6 straipsnis. Asmens tapatybės kortelės ir paso išdavimas ir keitimas

1. Asmens tapatybės kortelės ir pasas išduoda ir keičia teritorinės policijos įstaigos, o Lietuvos Respublikos konsuliniame statute nustatytais sąlygomis – Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės ar konsulinės įstaigos (toliau – Lietuvos Respublikos konsulinės įstaigos) pagal vidaus reikalų ministro ir užsienio reikalų ministro nustatytą tvarką.

2. Teritorinė policijos įstaiga asmens tapatybės kortelę ar pasą išduoda ar pakeičia ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo dokumentų dėl asmens tapatybės kortelės ar paso išdavimo ar keitimo gavimo dienos, o Lietuvos Respublikos konsulinė įstaiga – ne vėliau kaip per du mėnesius nuo dokumentų dėl asmens tapatybės kortelės ar paso išdavimo ar keitimo gavimo dienos.

3. Lietuvos Respublikoje gyvenantis pilietis dokumentus dėl asmens tapatybės kortelės ar paso išdavimo ar keitimo turi asmeniškai pateikti pasirinktai teritorinei policijos įstaigai, o užsienio valstybėje gyvenantis pilietis – Lietuvos Respublikos konsulinei įstaigai arba pasirinktai teritorinei policijos įstaigai, išskyrus šio straipsnio 5 dalyje numatytą atvejį. Dokumentų dėl asmens tapatybės kortelės ir paso išdavimo ar keitimo pateikimo Lietuvos Respublikos konsulinėms įstaigoms ir šių dokumentų perdavimo teritorinei policijos įstaigai tvarką nustato vidaus reikalų ministras ir užsienio reikalų ministras.

4. Dėl asmens tapatybės kortelės ar paso išdavimo ar keitimo neveiksniam piliečiui kreipiasi jo globėjas ar kitas teisėtas atstovas. Jeigu pilietis, kuris dėl neveiksnumo ar negalios arba dėl atliekamo arešto, terminuoto laisvės atėmimo ar laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmės, arba dėl teismo nutartimi taikomos priverčiamosios medicinos priemonės psichikos sveikatos priežiūros įstaigoje, negali pats atvykti į teritorinę policijos įstaigą ar į Lietuvos Respublikos konsulinę įstaigą ir pateikti dokumentus dėl asmens tapatybės kortelės ar paso išdavimo ar keitimo, teritorinė policijos įstaiga ar Lietuvos Respublikos konsulinė įstaiga šio piliečio tapatybę įsitikina ir dokumentus dėl asmens tapatybės kortelės ar paso išdavimo ar keitimo iš jo priima vidaus reikalų ministro ir užsienio reikalų ministro nustatyta tvarka.

5. Vaikui iki 16 metų asmens tapatybės kortelė ar pasas išduodami ar keičiami vieno iš tėvų (įtėvių) ar vaiko globėjo (rūpintojo) prašymu. Vaikui, kurio tėvai išsituokę, asmens tapatybės kortelė ar pasas išduodami ar keičiami vieno iš tėvų (įtėvių), su kuriuo nustatyta vaiko gyvenamoji vieta, prašymu arba pastarojo rašytiniu sutikimu – kito iš tėvų (įtėvių) prašymu. Atsižvelgiant į vaiko interesus, asmens tapatybės kortelė ar pasas gali būti išduoti ar pakeisti be šio prašymo, tarpininkaujant valstybinei vaiko teisių apsaugos institucijai. Pateikiant dokumentus dėl asmens

tapatybės kortelės ar paso išdavimo ar keitimo vaikui iki vieno metų, jo atvykimas į teritorinę policijos įstaigą ar Lietuvos Respublikos konsulinę įstaigą nebūtinas.

6. Asmens tapatybės kortelė keičiama, kai:

1) pilietis pakeičia šio įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1, 2, 3 ir 4 punktuose nurodytus duomenis arba įstatymų ir kitų teisės aktų numatytais atvejais piliečiui suteikiamas naujas asmens kodas;

2) ji tapo netinkama naudoti;

3) joje yra netikslių įrašų;

4) pasibaigė jos galiojimo laikas;

5) to pageidauja pilietis.

7. Pasas keičiamas, kai:

1) pilietis pakeičia šio įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1, 2, 3 ir 4 punktuose, 2 ir 6 dalyse nurodytus duomenis arba įstatymų ir kitų teisės aktų numatytais atvejais piliečiui suteikiamas naujas asmens kodas;

2) jis tapo netinkamas naudoti;

3) jame yra netikslių įrašų;

4) pasibaigė jo galiojimo laikas;

5) išnaudoti vizoms skirti lapai;

6) to pageidauja pilietis.

8. Pilietis, pateikdamas dokumentus dėl asmens tapatybės kortelės ar paso keitimo, teritorinei policijos įstaigai ar Lietuvos Respublikos konsulinei įstaigai privalo pateikti keičiamą asmens tapatybės kortelę ar pasą, kurie, sutikrinus duomenis, jam gražinami.

9. Naują asmens tapatybės kortelę ar naują pasą atsiima pilietis arba jo įgaliotas asmuo, kitas teisėtas atstovas arba piliečio rašytiniame prašyme, kurį jis pateikė teritorinei policijos įstaigai ar Lietuvos Respublikos konsulinei įstaigai kartu su dokumentais dėl asmens tapatybės kortelės ar paso išdavimo ar keitimo, nurodytas asmuo. Kai asmens tapatybės kortelę ar pasą atsiima piliečio įgaliotas asmuo, jis turi pateikti asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą ir įgaliojimą, kai asmens tapatybės kortelę ar pasą atsiima neveiksnaus piliečio globėjas ar kitas teisėtas atstovas, jis turi pateikti šias aplinkybes ir asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą, o kai asmens tapatybės kortelę ar pasą atsiima kitas piliečio rašytiniame prašyme nurodytas asmuo, – asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą. Užsienio valstybėje gyvenančiam piliečiui jo pageidavimu ir lėšomis Lietuvos Respublikos konsulinė įstaiga naują asmens tapatybės kortelę ar naują pasą gali išsiųsti registruotąja pašto siunta ar kitu saugiu būdu. Šiuo atveju pilietis apie naujos asmens tapatybės kortelės ar naujo paso gavimą privalo pranešti Lietuvos Respublikos konsulinei įstaigai. Asmens tapatybės kortelės ar paso įteikimo piliečiui, išsiuntimo registruotąja pašto siunta ar kitu saugiu būdu ir pranešimo apie asmens tapatybės kortelės ar paso gavimą tvarką nustato vidaus reikalų ministras ir užsienio reikalų ministras.

10. Atsiimant naują asmens tapatybės kortelę ar naują pasą, turi būti pateikta keičiama asmens tapatybės kortelė ar keičiamas pasas. Atsiimant asmens tapatybės kortelę ar pasą, kuriuose pakeisti asmens duomenys, turi būti pateikta turima asmens tapatybės kortelė ir (ar) turimas pasas, kuriuose asmens duomenys nepakeisti. Šie dokumentai pažymimi kaip negaliojantys ir gražinami

Parašas tikras

 –2022-10-27 15:19

piliečiui arba jo įgaliotam asmeniui, piliečio rašytiniame prašyme nurodytam asmeniui, o kai pilietis neveiksnius, – jo globėjui ar kitam teisėtam atstovui. Jeigu atsisakoma paimti gražinamą negaliojančią asmens tapatybės kortelę arba negaliojantį pasą, šie dokumentai sunaikinami vidaus reikalų ministro ir užsienio reikalų ministro nustatyta tvarka. Šio straipsnio 9 dalyje numatytais atvejais, kai nauja asmens tapatybės kortelė ar naujas pasas išsiunčiami registruotąja pašto siunta ar kitu saugiu būdu, keičiama asmens tapatybės kortelė ar keičiamas pasas, piliečiui gavus naują asmens tapatybės kortelę ar naują pasą, Lietuvos Respublikos konsulinei įstaigai ar teritorinei policijos įstaigai nepateikiami. Atsiimant naują asmens tapatybės kortelę ar naują pasą, gali būti nepateikta keičiama asmens tapatybės kortelė ar keičiamas pasas, kai šie dokumentai negalioja, nes pasibaigęs jų galiojimo laikas.

11. Praradęs asmens tapatybės kortelę ar pasą, pilietis apie tai turi pranešti teritorinei policijos įstaigai arba Lietuvos Respublikos konsulinei įstaigai. Prarasta asmens tapatybės kortelė ar prarastas pasas skelbiami negaliojančiais. Lietuvos Respublikoje gyvenančiam piliečiui, praradusiam asmens tapatybės kortelę ar pasą, gali būti išduodamas laikinasis pažymėjimas. Šio pažymėjimo formą ir išdavimo tvarką nustato vidaus reikalų ministras.

12. Kai asmens tapatybės kortelė ar pasas prarandami, tampa netinkami naudoti ar pasibaigia jų galiojimo laikas, užsienio valstybėje esančiam piliečiui Lietuvos Respublikos konsulinė įstaiga gali išduoti dokumentą, leidžiantį grįžti į Lietuvos Respubliką. Šio dokumento formą ir išdavimo tvarką nustato užsienio reikalų ministras.

13. Kai asmens tapatybės kortelė ar pasas prarandami, tampa netinkami naudoti, pasibaigia jų galiojimo laikas ar užsienio valstybėje esantis pilietis neturi galiojančio kelionės dokumento, piliečio, pageidaujancio tęsti kelionę, prašymu Lietuvos Respublikos konsulinė įstaiga gali išduoti laikiną kelionės dokumentą – laikiną pasą, kuris galioja ne ilgiau kaip vienus metus. Pilietis, atsiimdamas naują asmens tapatybės kortelę ar naują pasą, arba išnykus priežastims, dėl kurių jam buvo išduotas laikinas pasas, privalo gražinti šį dokumentą Lietuvos Respublikos konsulinei įstaigai ar teritorinei policijos įstaigai. Laikino paso formą nustato vidaus reikalų ministras ir užsienio reikalų ministras, o išdavimo tvarką – užsienio reikalų ministras, suderinęs su vidaus reikalų ministru.

14. Asmuo rastą kito piliečio asmens tapatybės kortelę ar pasą turi atiduoti teritorinei policijos įstaigai arba Lietuvos Respublikos konsulinei įstaigai.

7 straipsnis. Asmens tapatybės kortelės ir paso negaliojimas

1. Asmens tapatybės kortelė ir pasas negalioja pasibaigus šių dokumentų galiojimo laikui, paskelbus juos negaliojančiais ar piliečiui mirus.

2. Negaliojančiais paskelbiami asmens tapatybės kortelė ir pasas:

1) priklausę Lietuvos Respublikos pilietybės netekusiam asmeniui;

2) prarasti;

3) asmens tapatybės kortelė – pakeista šio įstatymo 6 straipsnio 6 dalies 1, 2, 3 ir

5 punktuose nustatytais pagrindais, pasas – pakeistas šio įstatymo 6 straipsnio 7 dalies 1, 2, 3, 5 ir 6 punktuose nustatytais pagrindais;

4) piliečio neatsiimti per vienus metus nuo išdavimo dienos;

5) paaiškėjus aplinkybių, dėl kurių jie negalėjo būti išduoti;

6) suklastoti;

7) piliečiui išdavus naują asmens tapatybės kortelę ar pasą, kuriuose pakeisti jo asmens duomenys.

3. Lietuvos Respublikos pilietybės netekęs asmuo, taip pat asmuo, kuriam išdavus asmens tapatybės kortelę ar pasą paaiškėjo aplinkybių, dėl kurių šie dokumentai negalėjo būti išduoti, turi grąžinti asmens tapatybės kortelę ar pasą teritorinei policijos įstaigai ar Lietuvos Respublikos konsulinei įstaigai. Lietuvos Respublikos konsulinė įstaiga grąžintus asmens tapatybės kortelę ar pasą perduoda teritorinei policijos įstaigai.

4. Mirusio piliečio asmens tapatybės kortelė ar pasas grąžinami gyvenamosios vietos arba mirties vietos civilinės metrikacijos įstaigai ar Lietuvos Respublikos konsulinei įstaigai, o šios įstaigos asmens tapatybės kortelę ar pasą perduoda teritorinei policijos įstaigai.

5. Asmens tapatybės kortelę ir pasą negaliojančiais paskelbia teritorinė policijos įstaiga arba Lietuvos Respublikos konsuliniame statute numatytu atveju – Lietuvos Respublikos konsulinė įstaiga. Asmens tapatybės kortelės ir paso paskelbimo negaliojančiais, šių negaliojančių dokumentų perdavimo teritorinei policijos įstaigai ir jų sunaikinimo tvarką nustato vidaus reikalų ministras ir užsienio reikalų ministras.

8 straipsnis. Asmens tapatybės kortelės ir paso paėmimas

1. Paimti iš piliečio asmens tapatybės kortelę ar (ir) pasą draudžiama, išskyrus šiame ar kituose įstatymuose numatytus atvejus.

2. Teisėsaugos institucija, o kai pilietis yra užsienyje, – Lietuvos Respublikos konsulinė įstaiga, nustatiusi, kad pilietis naudojasi šio įstatymo 7 straipsnio 2 dalies 1, 2, 5, 6 ir 7 punktuose nustatytais pagrindais paskelbta negaliojančia asmens tapatybės kortele ar paskelbtu negaliojančiu pasu arba kito piliečio asmens tapatybės kortele ar pasu, privalo šiuos dokumentus paimti ir perduoti teritorinei policijos įstaigai.

3. Iš suimto piliečio, taip pat iš piliečio, kuris nuteistas laisvės atėmimo bausme arba kuriam paskirtas administracinis areštas, asmens tapatybės kortelę ir (ar) pasą paima policija ar kita teisėsaugos institucija arba teismas. Piliečiui, kuris paleistas iš suėmimo, lygtinai paleistas iš laisvės atėmimo vietos, kuris atliko bausmę arba kuriam pasibaigė administracinis areštas, asmens tapatybės kortelė ir (ar) pasas grąžinami.

9 straipsnis. Atsakomybė

Šį įstatymą pažeidę asmenys atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

10 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus 6 straipsnio 13 dalį ir šio straipsnio 4 dalį, įsigalioja 2015 m. kovo 2 d.

2. Šio įstatymo 6 straipsnio 13 dalis įsigalioja 2016 m. liepos 1 d.

3. Iki 2003 m. sausio 1 d. išduoti Lietuvos Respublikos piliečio pasai galioja iki juose nurodytos galiojimo datos.

4. Lietuvos Respublikos Vyriausybė, vidaus reikalų ministras ir užsienio reikalų ministras iki

Nuorašas tikras

Aluon – 2022-10-27 15:19

šio įstatymo įsigaliojimo priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

11 straipsnis. Įstatymų pripažinimas netekusiais galios

Pripažinti netekusiais galios:

- 1) Lietuvos Respublikos asmens tapatybės kortelės įstatymą Nr. IX-577 su visais pakeitimais ir papildymais;
- 2) Lietuvos Respublikos asmens tapatybės kortelės įstatymo įgyvendinimo įstatymą Nr. IX-578 su visais pakeitimais ir papildymais;
- 3) Lietuvos Respublikos paso įstatymą Nr. IX-590 su visais pakeitimais ir papildymais.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentė

Dalia Grybauskaitė

Lietuvos Respublikos
asmens tapatybės kortelės
ir paso įstatymo
priedas

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 2004 m. gruodžio 13 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2252/2004 dėl valstybių narių išduodamų pasų ir kelionės dokumentų apsauginių savybių ir biometrikos standartų (OL 2004 L 385, p. 1) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2009 m. gegužės 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 444/2009 (OL 2009 L 142, p. 1).

Parašas tikras

Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos
Dokumentų departamento Teisės aktų
redagavimo skyriaus vyriausioji specialistė
Dainora MOZERĖ

2022-10-27